

Andrzej Wiśniewski

"Prawo cywilne i kodeks rodzinny", Warszawa 1963 : [recenzja]

Palestra 7/11(71), 64

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Przepisy naszego prawa spadkowego spełniają zatem już obecnie — choć z pewnością w sposób jeszcze niepełny — funkcje socjalistycznego prawa spadkowego. Wzmacniają one spójność rodziny, urzeczywistniają zasadę ochrony własności drobnotowarowej, a zwłaszcza ochronę indywidualnych gospodarstw pracujących chłopów, zapewniają rozwój własności osobistej jako narzędzia stałego podwyższania materialnego i kulturalnego poziomu życia mas pracujących, stwarzają silną zachętę do zwiększania intensywności pracy i podnoszenia jej wydajności.

Przez realizację tych funkcji prawo spadkowe przyczynia się także do dalszego rozwoju sił wytwórczych kraju.

Omawiana książka jest drugim wydaniem uniwersyteckiego podręcznika prawa spadkowego, którego pierwsze wydanie z 1961 r. szybko zniknęło z półek księgarskich. Wskazuje to zarówno na żywość problematyki prawa spadkowego, jak i na rzadkość opracowań z tego zakresu. Obecne wydanie tylko nieznacznie różni się od poprzedniego. Ustawodawstwo, orzecznictwo i piśmiennictwo uwzględnione jest do końca września 1962 r.

Prawo cywilne i kodeks rodzinny. Wyd. V. Wyd. Prawn. Warszawa 1963 r., s. 384.

Kolejne, zaktualizowane według stanu prawnego na dzień 1 czerwca 1963 r. wydanie zbioru przepisów zawiera przepisy ogólne prawa cywilnego, prawo rzeczowe, prawo o księgach wieczystych, kodeks zobowiązań, prawo spadkowe i kodeks rodzinny wraz z przepisami wprowadzającymi oraz międzynarodowe prawo prywatne.

Zbiór ten, ze względu na poważnie zaawansowany tok prac legislacyjnych nad projektem nowego kodeksu cywilnego oraz kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, będzie już prawdopodobnie ostatnim zbiorem przepisów obecnie obowiązujących.

S. Ritterman: *Pojęcia materialne w prawie cywilnym. Studium z zakresu metodologii nauki prawa cywilnego. Rozważania ogólne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Rozprawy i studia. Tom XLVII. Nakładem UJ. Kraków 1962 r., s. 338.*

Przedmiotem pracy jest, jak pisze autor, metoda materialna tworzenia naukowo-dogmatycznych pojęć prawnych, w szczególności prawnocywilnych. Ta metoda materialna, w przeciwieństwie do metody czysto formalnej nie wychodzącej w konstrukcjach poza elementy zawarte w samej treści norm prawnych, sięga do podłoża społecznego norm i z niego czerpie składniki do łączenia elementów treści przepisów pozytywnych w pojęcia naukowe. Metoda ta, której załączki znajdujemy już w dogmatyce burżuazyjnej, hołdującej jednak przeważnie metodzie formalnej, znajduje — zdaniem autora — grunt do pełnego rozwoju w dogmatyce socjalistycznej dzięki odmiennym podstawom teoretycznym tej ostatniej oraz dzięki określonej tendencji politycznej, jaka cechuje socjalistyczną naukę prawa, a polega na ujawnianiu treści klasowej prawa.

W dziedzinie nauki prawa karnego, w pewnym sensie świadomie odróżnia się pojęcia formalne od pojęć materialnych, co znalazło wyraz w takich określeniach, jak „przestępstwo w znaczeniu formalnym” i „przestępstwo w znaczeniu material-